

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NIILÖ JÄÄSKINEN
prednesené 15. decembra 2011¹

Vec C-378/10

VALE Építési Kft.

[návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróság (Maďarsko)]

„Sloboda usadiť sa — Články 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ — Premiestnenie sídla spoločnosti z jedného členského štátu do iného členského štátu so zmenou uplatniteľného vnútroštátneho práva („cezhraničné opätovné založenie kapitálovej spoločnosti“) — Vnútroštátna právna úprava, ktorá neumožňuje zapísať do vnútroštátneho obchodného registra spoločnosť založenú v inom členskom štáte ako právneho predchodcu spoločnosti — Vnútroštátna právna úprava, ktorá umožňuje zápis takého údaj, ak je uvedeným právnym predchodcom spoločnosť založená v Maďarsku“

I – Úvod

1. Toto prejudiciálne konanie sa týka problematiky cezhraničnej mobility spoločností v rámci jednotného trhu. Otázka položená Súdnemu dvoru sa týka výkladu článkov 43 ES a 48 ES (zmenené, teraz články 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ) a bola predložená v rámci nesporového konania začatého v nadväznosti na cezhraničné premiestnenie spoločnosti založenej podľa talianskeho práva do Maďarska prostredníctvom premiestnenia jej sídla, ktoré malo za následok jej výmaz z talianskeho obchodného registra, zmenu uplatniteľného práva a jej opätovné založenie ako spoločnosti založenej podľa maďarského práva, ktorá tvrdí, že je univerzálnou právnou nástupkyňou uvedenej talianskej spoločnosti.

2. Maďarská právna úprava posudzovaná v prejednávanej veci umožňuje zapísať do vnútroštátneho obchodného registra spoločnosť založenú v Maďarsku ako právnu predchodkyňu spoločnosti. Naproti tomu uvedená právna úprava nedovoľuje zápis takého údaj, ak je právnou predchodkyňou spoločnosť založená v inom členskom štáte, ako je to v prípade, ktorý je predmetom konania vo veci samej.

3. Prejednávaná vec nadväzuje na súbor rozsudkov Súdneho dvora týkajúcich sa európskeho práva obchodných spoločností, ako sú rozsudky *Daily Mail and General Trust*, *Centros*, *Überseering*, *Inspire Art*, *SEVIC Systems* a *Cartesio*². Vyznačuje sa však inovatívnym aspektom, keďže Súdny dvor má rozhodnúť o rozsahu povinností hostiteľského členského štátu v prípade „cezhraničného opätovného založenia kapitálovej spoločnosti“³.

¹ — Jazyk prednesu: francúzština.

² — Rozsudky z 27. septembra 1988, *Daily Mail and General Trust*, 81/87, Zb. s. 5483; z 9. marca 1999, *Centros*, C-212/97, Zb. s. I-1459; z 5. novembra 2002, *Überseering*, C-208/00, Zb. s. I-9919; z 30. septembra 2003, *Inspire Art*, C-167/01, Zb. s. I-10155; z 13. decembra 2005, *SEVIC Systems*, C-411/03, Zb. s. I-10805, a zo 16. decembra 2008, *Cartesio*, C-210/06, Zb. s. I-9641.

³ — V týchto návrhoch budem označovať operáciu, ktorá je predmetom konania vo veci samej, ako „cezhraničné opätovné založenie kapitálovej spoločnosti“. Dôvody použitia takého označenia uvediem ďalej.

II – Právny rámec

A – Právo Únie

4. Primárne právo Únie ani sekundárne právo Únie neobsahujú ustanovenia, ktoré by upravovali cezhraničné opätovné založenie spoločnosti z členského štátu alebo cezhraničné premiestnenie sídla takejto spoločnosti⁴.

5. Nariadenie Rady (ES) č. 2157/2001 z 8. októbra 2001 o stanovách európskej spoločnosti (SE)⁵ však v článku 8 podrobne upravuje cezhraničné premiestnenie sídla európskej spoločnosti. Nariadenie Rady (ES) č. 1435/2003 z 22. júla 2003 o stanovách Európskeho družstva (SCE)⁶ poskytuje európskym družstvám možnosť premiestniť svoje sídlo. Okrem toho smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/56/ES z 26. októbra 2005 o cezhraničných zlúčeníach alebo splynutiach kapitálových spoločností⁷ vytvára právny rámec na účely takýchto zlúčení alebo splynutí.

B – Vnútroštátne právo

6. Základné ustanovenia vnútroštátneho práva sú obsiahnuté v dvoch právnych aktoch.⁸

7. Po prvé ide o zákon č. V z roku 2006 o zverejňovaní informácií o spoločnostiach, súdnom konaní vo veci zápisu spoločností a dobrovoľnom vstupe do likvidácie (A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény)⁹ (ďalej len „zákon o zápise spoločností“). Relevantné ustanovenia tohto zákona sú obsiahnuté v § 24 až § 29 a v § 57 ods. 4.

8. Po druhé ide o zákon č. IV z roku 2006 o obchodných spoločnostiach (A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény)¹⁰ (ďalej len „zákon o obchodných spoločnostiach“). Ustanovenia tohto zákona relevantné pre prejednávanú vec sú obsiahnuté najmä v § 3, v § 69 ods. 1 a v § 71, § 73, § 74 a § 75.

III – Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

9. VALE Costruzioni Srl (ďalej len „VALE Costruzioni“), spoločnosť s ručením obmedzeným založená podľa talianskeho práva, bola zapísaná do obchodného registra v Ríme (Taliansko) 16. novembra 2000.

10. Dňa 3. februára 2006 VALE Costruzioni požiadala o výmaz z uvedeného registra, pričom uviedla svoj zámer premiestniť svoje sídlo a svoju činnosť do Maďarska a prestať vykonávať svoju činnosť v Taliansku.

4 — Pripomínam, že v oznámení z 21. mája 2003 o modernizácii práva spoločností [KOM(2003) 284 v konečnom znení] Komisia Európskych spoločenstiev oznámila svoj zámer vypracovať návrh štrnástej smernice o premiestnení sídla z jedného členského štátu do iného členského štátu a v tejto súvislosti otvorila verejnú konzultáciu, ktorá bola ukončená 15. apríla 2004. Komisia však do dnešného dňa neprijala takýto návrh.

5 — Ú. v. ES L 294, s. 1; Mim. vyd. 06/004, s. 251.

6 — Ú. v. EÚ L 207, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 280.

7 — Ú. v. EÚ L 310, s. 1.

8 — Obsah týchto právnych aktov je v rozsahu, v akom sa zdá byť relevantný, uvedený v nasledujúcich bodoch.

9 — Magyar Közlöny 2006/1 (I. 4.), 4. január 2006, s. 99.

10 — Magyar Közlöny 2006/1 (I. 4.), 4. január 2006, s. 24.

11. V súlade s touto žiadosťou orgán poverený vedením registra v Ríme vykonal 13. februára 2006 výmaz spoločnosti VALE Costruzioni. Ako vyplýva zo spisu, v registri je v rubrike „Výmaz a premiestnenie sídla“ uvedené, že „spoločnosť sa premiestnila do Maďarska“. Z výpisu z talianskeho obchodného registra vyplýva, že VALE Costruzioni označila Maďarsko za krajinu svojho sídla, pričom uviedla svoju adresu v Budapešti (Maďarsko).

12. Dňa 14. novembra 2006, čiže o deväť mesiacov neskôr, konateľ spoločnosti VALE Costruzioni a ďalšia fyzická osoba schválili v Ríme stanovy spoločnosti VALE Építési Kft. (ďalej len „VALE Építési“), spoločnosti s ručením obmedzeným založenej podľa maďarského práva, na účely zápisu do obchodného registra v Maďarsku. V preambule spoločenskej zmluvy sa uvádza, že „spoločnosť, ktorá bola pôvodne založená v Taliansku podľa talianskeho práva, sa rozhodla premiestniť svoje sídlo do Maďarska a vykonávať svoju činnosť podľa maďarského práva.“ Podľa spoločenskej zmluvy bola polovica základného imania spoločnosti splatená v rozsahu stanovenom maďarským právom a 14. decembra 2006 bola vložená na účet spoločnosti VALE Építési založenej v Maďarsku. Podľa spoločenskej zmluvy sa sídlo nachádza na tej istej adrese v Budapešti.

13. Dňa 19. januára 2007 zástupca spoločnosti VALE Építési podal na Fővárosi Bíróság (mestský súd v Budapešti, Maďarsko) ako cégbíróság (registrový súd) návrh na zápis spoločnosti podľa maďarského práva. Vo svojej žiadosti uviedol spoločnosť VALE Costruzioni ako právnu predchodkyňu spoločnosti VALE Építési.

14. Uvedený súd, ktorý je príslušný na vedenie obchodného registra v prvom stupni, zamietol návrh na zápis spoločnosti VALE Építési. Fővárosi Ítéltábla (krajský súd v Budapešti) na základe odvolania, ktoré podala uvedená spoločnosť, potvrdil toto uznesenie o zamietnutí návrhu. Tento súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že spoločnosť založená a zapísaná v Taliansku nemôže podľa maďarských predpisov vzťahujúcich sa na spoločnosti premiestniť svoje sídlo do Maďarska a nemožno ju zapísať vo forme uvedenej v návrhu na zápis. Podľa tohto súdu v súlade so zákonom o zápise spoločností nie je možné uviesť ako právneho predchodcu spoločnosť, ktorá nie je maďarskou spoločnosťou. V obchodnom registri môžu byť zapísané len údaje vymenované v § 24 až § 29 uvedeného zákona.

15. VALE Építési podala kasačný opravný prostriedok na Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága (Najvyšší súd Maďarskej republiky), čiže vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. VALE Építési uviedla, že napadnuté rozhodnutie porušuje priamo uplatniteľné ustanovenia článkov 43 ES a 48 ES, keďže toto rozhodnutie vôbec nerozlišuje na jednej strane medzinárodné premiestnenie sídla spoločnosti, ktoré nemá za následok zmenu pôvodnej právnej subjektivity spoločnosti ani zmenu uplatniteľného práva, a na druhej strane medzinárodnú premenu spoločnosti, ktorá spôsobuje takúto zmenu.

16. Podľa vnútroštátneho súdu praktická ťažkosť prejednávanej veci spočíva v tom, že obchodný register je organizovaný podľa systému „oddelení“, pričom obsah jednotlivých oddelení je určený § 24 až § 29 zákona o zápise spoločností. Podnik, ktorý chce vykonať svoje právo usadiť sa nie premiestnením svojho sídla do Maďarska, ale vytvorením novej maďarskej spoločnosti, a v stanovách uviesť, že predtým pôsobil v inom členskom štáte, môže na túto okolnosť poukázať iba tak, že uvedie dátum premeny. V tomto smere vnútroštátny súd potvrdil závery Fővárosi Bíróság, pričom uviedol, že premiestnenie sídla, ktoré má za následok opätovné založenie spoločnosti podľa maďarského práva, a uvedenie jej talianskej právnej predchodkyne, o ktoré žiada VALE Építési, v maďarskom práve nemožno považovať za premenu.

17. Za týchto okolností vnútroštátny súd rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Má hostiteľský členský štát zohľadniť články 43 ES a 48 ES, ak spoločnosť založená v inom členskom štáte (štát pôvodu) premiestni na jeho územie svoje sídlo, v dôsledku čoho je zároveň vymazaná z registra spoločností členského štátu pôvodu, akcionári spoločnosti schvália novú

zakladajúcu listinu spísanú v súlade s právom hostiteľského členského štátu a spoločnosť podľa návrh na zápis do obchodného registra hostiteľského členského štátu v súlade s právom tohto štátu?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, majú sa články 43 ES a 48 ES vykladať v tom zmysle, že im odporuje právna úprava alebo prax (hostiteľského) členského štátu, ktorá odopiera spoločnosti riadne založenej podľa práva iného členského štátu (pôvodu) právo premiestniť svoje sídlo do hostiteľského členského štátu a pokračovať tam vo svojej činnosti podľa práva tohto štátu?
3. Je pre zodpovedanie druhej otázky dôležité zohľadniť dôvod, pre ktorý hostiteľský členský štát odmieta spoločnosti navrhujúcej zápis do obchodného registra, a konkrétnejšie
 - skutočnosť, že navrhujúca spoločnosť uvádza v zakladajúcej listine prijatú v hostiteľskom štáte ako právneho predchodcu spoločnosť založenú v členskom štáte pôvodu a vymazanú z jeho obchodného registra a žiada, aby bol tento predchodca uvedený v obchodnom registri hostiteľského štátu ako jej vlastný právny predchodca, ako aj
 - otázku, či je v prípade medzinárodnej premeny v rámci Spoločenstva hostiteľský štát povinný pri preskúmaní návrhu na zápis spoločnosti zohľadniť akt členského štátu pôvodu, ktorým bolo premiestnenie sídla zaznamenané do obchodného registra uvedeného členského štátu a, ak ho musí zohľadniť, v akom rozsahu?
4. Môže hostiteľský členský štát preskúmať návrh na zápis podaný v tomto štáte spoločnosťou uskutočňujúcou medzinárodnú premenu v rámci Spoločenstva podľa pravidiel svojho vnútroštátneho práva týkajúcich sa premeny spoločností na vnútroštátnej úrovni, čiže požadovať, aby spoločnosť splnila všetky podmienky, ktoré jeho vnútroštátne právo ukladá v prípade vnútroštátnej premeny (napríklad vyhotovenie účtovnej závierky a súpisu aktív), alebo články 43 ES a 48 ES ukladajú tomuto štátu povinnosť odlišovať medzinárodnú premenu v rámci Spoločenstva a premenu na vnútroštátnej úrovni a, ak je to tak v tomto prípade, v akom rozsahu?“

IV – Konanie pred Súdny dvorom

18. Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol zapísaný do registra kancelárie Súdneho dvora 28. júla 2010. Písomné pripomienky predložili VALE Építési, maďarská a nemecká vláda, Írsko, rakúska a talianska vláda a vláda Spojeného kráľovstva, ako aj Komisia a Dozorný orgán EZVO.

19. Na doplnenie spisu Súdny dvor položil talianskej vláde a zástupcovi spoločnosti VALE Építési písomné otázky týkajúce sa pôsobnosti talianskych predpisov a skutkových okolností prejednávanej veci. Odpovede boli zapísané do registra kancelárie Súdneho dvora 22. júla 2011.

20. VALE Építési, maďarská a nemecká vláda, Írsko, talianska a rakúska vláda a vláda Spojeného kráľovstva, ako aj Komisia a Dozorný orgán EZVO boli zastúpení na pojednávaní, ktoré sa konalo 14. septembra 2011.

V – Analýza

A – Úvod

21. Vnútroštátny súd sa svojimi otázkami pýta, či sa právo Únie vzťahuje – a ak áno, s akými účinkami – na prípad premiestnenia sídla, či dokonca premeny kapitálovej spoločnosti legálne založenej v členskom štáte A a následne vymazanej z obchodného registra v tomto členskom štáte na účely premiestnenia a zápisu v členskom štáte B so zmenou uplatniteľného práva. Vzhľadom na to, že maďarské predpisy nepovoľujú zápis takejto spoločnosti s uvedením spoločnosti iného členského štátu ako jej právnej predchodkyne, vnútroštátny súd sa pýta Súdneho dvora na to, ako treba rozhodnúť z hľadiska ustanovení práva Únie týkajúcich sa slobody usadiť sa.

22. Vzhľadom na problematiku predloženú Súdnemu dvoru navrhujem zaoberať sa týmito otázkami v dvoch častiach, pričom prvá časť sa týka uplatniteľnosti článkov 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ¹¹ v oblasti premeny spoločností a druhá časť sa týka účinkov ustanovení týkajúcich sa slobody usadiť sa na vnútroštátne predpisy, ktoré môžu predstavovať obmedzenia slobody usadiť sa.

23. Skôr, než začnem s analýzou prejudiciálnych otázok, však považujem za potrebné venovať pozornosť trom otázkam. Po prvé niektorí účastníci konania vyjadrili pochybnosti o prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Po druhé považujem za nevyhnutné objasniť príslušnú terminológiu. Po tretie posledná zásadná otázka, ktorú je potrebné vopred vyriešiť, sa týka právnej existencie spoločnosti VALE Costruzioni v okamihu podania návrhu na zápis v Maďarsku.

B – O prípustnosti

24. Vo svojich písomných pripomienkach vláda Spojeného kráľovstva a Dozorný orgán EZVO v súvislosti s dvoma poslednými otázkami poukazujú na to, že návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahuje nedostatky, ktoré môžu mať za následok neprípustnosť položených otázok. V tomto návrhu totiž nie sú uvedené právne následky, ktoré sa podľa talianskeho práva spájajú s výmazom spoločnosti VALE Costruzioni z obchodného registra. Maďarská vláda a Komisia tvrdia, že z uvedeného návrhu nevyplýva, či VALE Costruzioni po svojom výmaze vykonávala ekonomickú činnosť. Maďarská a rakúska vláda a vláda Spojeného kráľovstva navyše poznamenávajú, že stanovy spoločnosti VALE Építési boli schválené čiastočne inými osobami ako spoločníkmi spoločnosti VALE Costruzioni. Napokon Írsko tvrdí, že nie je jasné, či sa premiestnenie „sídla spoločnosti“ týka štatutárneho sídla alebo skutočného sídla.

25. Prípustnosť prejudiciálnych otázok však nepovažujem za spornú. Podľa môjho názoru to vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, podľa ktorej je Súdny dvor v rámci konania podľa článku 267 ZFEÚ v zásade povinný rozhodnúť, pokiaľ sa položené otázky týkajú výkladu práva Únie.¹² Súdny dvor môže zamietnuť návrh na začatie prejudiciálneho konania vnútroštátneho súdu len v prípade, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nijako nesúvisí s realitou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené.¹³

11 — Nové číslovanie po nadobudnutí účinnosti Lisabonskej zmluvy.

12 — Pozri okrem iného rozsudok z 10. júna 2010, Bruno a i., C-395/08 a C-396/08, Zb. s. I-5119, bod 18 a citovanú judikatúru.

13 — So zreteľom na ustálenú judikatúru, pozri najmä rozsudky z 7. júna 2007, van der Weerd a i., C-222/05 až C-225/05, Zb. s. I-4233, bod 22; z 22. júna 2010, Melki a Abdeli, C-188/10 a C-189/10, Zb. s. I-5667, bod 27, a Bruno a i., už citovaný, bod 19.

26. V prejednávanej veci však zjavne nejde o taký prípad. Napriek nepresnostiam návrhu na začatie prejudiciálneho konania týkajúcich sa osobitostí talianskeho práva sa domnievam, že Súdny dvor má dostatok informácií na to, aby mohol rozhodnúť. Položené otázky sú správne zasadené do právneho a skutkového rámca a týkajú sa skutočného problému, ktorý môže mať rozsiahle dôsledky pre celý jednotný trh. Okrem toho Súdny dvor na tieto otázky zatiaľ presne neodpovedal.

27. Otázka právnych dôsledkov súvisiacich s výmazom kapitálovej spoločnosti z talianskeho obchodného registra, ktorý vnútroštátny súd výslovne spomína, sa navyše zdá byť mimoriadne zložitá a jej výklad sa nezdá byť vôbec jednoznačný.

C – O presnej kvalifikácii prejednávanej veci

28. Za rozhodujúce považujem spresniť terminológiu, ktorú treba použiť pri vymedzení povahy aktu založenia spoločnosti VALE Építési osobami, ktoré vykonávali ekonomickú činnosť vo forme spoločnosti s ručením obmedzeným založenej podľa talianskeho práva – VALE Costruzioni – a chcú, aby VALE Építési vstúpila do práv spoločnosti VALE Costruzioni. V tejto súvislosti je po prvé potrebné skúmať, či v maďarskom vnútroštátnom práve existujú porovnateľné prípady.

29. Zo spisu vyplýva, že maďarská spoločnosť s ručením obmedzeným zjavne môže premiestniť svoje sídlo v rámci Maďarska. V takom prípade nedochádza k zmene právnej formy ani uplatniteľného práva a právnická osoba zostáva tá istá.

30. Okrem toho podľa maďarského práva „obchodná spoločnosť môže vzniknúť premenou (čiže zmenou právnej formy, zlúčením a rozdelením)¹⁴. Spoločnosť s ručením obmedzeným sa môže napríklad zmeniť na akciovú spoločnosť. Pri takejto zmene právnej formy spoločnosti vzniká nová právnická osoba, ktorá je však univerzálnou právnou nástupkyňou právnickej osoby, ktorá je predmetom premeny a ktorá v okamihu premeny stráca svoju právnú subjektivitu.¹⁵ Podľa maďarskej právnej úpravy k zmene právnej formy spoločnosti môže dôjsť aj premiestnením sídla v tuzemsku.¹⁶

31. Postup uskutočnený v prejednávanom prípade sa odlišuje od premiestnenia sídla v tuzemsku vzhľadom na to, že jeho uskutočnenie si vyžaduje založenie novej právnickej osoby a výmaz jestvujúcej spoločnosti, keďže maďarská právna úprava neupravuje cezhraničné premiestnenie sídla spoločnosti založenej v zahraničí.

32. Okrem toho vnútroštátny súd zdôrazňuje, že podľa maďarského práva prípad mobility spoločnosti, o aký ide v konaní vo veci samej, nemožno kvalifikovať ako „premenu spoločnosti“, keďže maďarské právo spoločností pozná len tri vyššie uvedené formy premeny.

14 — Pozri § 3 ods. 3 zákona o obchodných spoločnostiach.

15 — Pozri § 70 ods. 1 zákona o obchodných spoločnostiach. Podľa § 57 ods. 3 zákona o zápise spoločností „v prípade zmeny právnej formy spoločnosti sa premena spoločnosti oznámi registrovému súdu, v obvode ktorého sa nachádza sídlo právneho predchodcu, v lehote šesťdesiatich dní odo dňa podpisania alebo prijatia zakladateľského aktu. K oznámeniu sa pripojí návrh na výmaz právneho predchodcu.“ Zo znenia tohto ustanovenia vyplýva, že zmena právnej formy spoločnosti sa chápe skôr ako univerzálne právne nástupníctvo medzi dvoma právnickými osobami s tou istou identitou ako premena právnej formy jednej a tej istej právnickej osoby.

16 — Pozri § 57 ods. 4 zákona o zápise spoločností.

33. Podľa práva Únie majú VALE Costruzioni a VALE Építési navyše rovnakú právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným.¹⁷ Je zrejme, že vo vnútroštátnom právnom poriadku nie je vôbec potrebné upraviť premenu spoločnosti s ručením obmedzeným na spoločnosť toho istého typu, ak nejde o splnutie alebo rozdelenie.

34. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy považujem za vhodné kvalifikovať postup uskutočnený v prejednávacom prípade ako „cezhraničné opätovné založenie spoločnosti“. Takýto postup má za následok premiestnenie sídla so zmenou uplatniteľného práva (táto zmena vyplýva z potreby založiť novú spoločnosť podľa právneho poriadku hostiteľského členského štátu na účely pokračovania činností pôvodnej spoločnosti), ako aj výmaz pôvodnej spoločnosti v krajine pôvodu.

35. Okrem toho poznamenávam, že cieľ sledovaný spoločnosťami a ich spoločníkmi v prejednávacom prípade bolo možné dosiahnuť aj cezhraničným zlúčením, ktorým by sa VALE Costruzioni zlúčila so spoločnosťou VALE Építési v súlade so smernicou 2005/56.¹⁸

D – O právnej existencii spoločnosti VALE Costruzioni podľa talianskeho práva

1. Úvodné poznámky

36. Ako Súdny dvor viackrát zdôraznil, spoločnosť existuje len prostredníctvom vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá určuje jej založenie a fungovanie.¹⁹ Z tohto hľadiska ide v tomto prípade o premenu spoločnosti s ručením obmedzeným založenej podľa talianskeho práva na spoločnosť založenú podľa maďarského práva. Takáto premena však nie je upravená platným právom Únie²⁰ ani maďarským právom.

37. Je potrebné zdôrazniť, že navrhovateľkou v konaní vo veci zápisu vedenom v Maďarsku je vznikajúca maďarská spoločnosť (konkrétne VALE Építési), ktorá má zrejme obmedzenú procesnú spôsobilosť, aj keď nie je zapísaná v obchodnom registri. Podľa informácií, ktoré na pojednávaní poskytol zástupca spoločnosti VALE Építési, navyše táto maďarská spoločnosť má aktíva zodpovedajúce časti základného imania potrebného na zápis spoločnosti, ako aj konateľov a spoločníkov, ktorí však nie sú totožní s konateľmi a spoločníkmi talianskej spoločnosti.

38. Vzhľadom na to, že VALE Costruzioni je vymazaná z obchodného registra v Taliansku, vzniká otázka samotnej existencie právneho predchodcu spoločnosti VALE Építési.

39. Vzhľadom na potrebu objasniť určité okolnosti vnútroštátneho práva Súdny dvor vyzval spoločnosť VALE Építési a taliansku vládu, aby sa vyjadrili k doplnujúcim otázkam.

17 — Pokiaľ ide o právny režim takýchto spoločností na európskej úrovni, pozri napríklad de KLUIVER, H.-J.: Europe and the Private Company – An Introduction in De KLUIVER, H.-J., van GERVEN, W. M. (ed.): *The European private company?* Antwerpen: Maklu 1995, s. 23. Poznamenávam, že takáto forma patrí do pôsobnosti prvej smernice Rady 68/151/EHS z 9. marca 1968 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré členské štáty vyžadujú od obchodných spoločností na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb v zmysle druhého odseku článku 58 zmluvy s cieľom zabezpečiť rovnocennosť týchto ochranných opatrení v rámci celého [S]poločenstva (Ú. v. ES L 65, s. 8; Mim. vyd. 17/001, s. 3, pozri článok 1 tejto smernice), ale je vylúčená z pôsobnosti druhej smernice Rady 77/91/EHS z 13. decembra 1976 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré členské štáty vyžadujú od obchodných spoločností na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb v zmysle druhého odseku článku 58 Zmluvy, pokiaľ ide o zakladanie akciových spoločností, udržiavanie a zmenu ich základného imania, s cieľom dosiahnuť rovnocennosť týchto opatrení (Ú. v. ES L 26, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 8, pozri tiež článok 1 tejto smernice).

18 — Technika cezhraničného zlúčenia alebo splynutia sa často používa v Spojených štátoch na zmenu práva uplatniteľného na podnik z jedného federálneho štátu do iného – pozri ARMOUR, J., RINGE, W.-G.: European Company Law 1999-2010: Renaissance and Crisis. In: *Common Market Law Review*, roč. 48 (2011), č. 1, s. 125 až 174, najmä s. 161 až 162.

19 — Už citované rozsudky Daily Mail and General Trust, bod 19, a Cartesio, bod 104.

20 — Pozri KOM(2003) 284 v konečnom znení.

2. Stanoviská spoločnosti VALE Építési a talianskej vlády

40. Prvá otázka, ktorú Súdny dvor položil talianskej vláde, sa týkala podmienok, ktoré musí splniť talianska spoločnosť, ktorá sa chce premiestnením štatutárneho sídla zmeniť na spoločnosť založenú podľa práva iného členského štátu. Talianska vláda vo svojej odpovedi potvrdila, že talianske právo pripúšťa premiestnenie štatutárneho sídla spoločnosti založenej v Taliansku do iného štátu. Podľa talianskeho práva premiestnenie štatutárneho sídla spôsobuje účinky iba v prípade, ak sa uskutoční v súlade s právnymi predpismi obidvoch dotknutých členských štátov. Podľa tejto vlády spoločnosť ďalej existuje ako právnická osoba založená podľa talianskeho práva iba v prípade, ak sa štáty, medzi ktorými dochádza k premiestneniu jej sídla, zhodnú na dôsledkoch takeho postupu. Ak sa spoločnosť po premiestnení sídla už nechce spravovať talianskym právom, z talianskeho obchodného registra ju možno vymazať až po jej zápise do obchodného registra v zahraničí.²¹

41. Druhá otázka, ktorú položil Súdny dvor talianskej vláde, sa týkala účinkov výmazu spoločnosti z obchodného registra podľa talianskeho práva. Podľa talianskej vlády po reforme talianskeho práva spoločností, ktorá sa uskutočnila v roku 2003, výmaz kapitálových spoločností má za následok ich zánik. Táto otázka je však naďalej aktuálna, pokiaľ po výmaze ďalej existujú alebo vzniknú právne vzťahy alebo aktíva. Je však možné zrušiť výmaz kapitálovej spoločnosti, čo má za následok, že dotknutá spoločnosť sa naďalej považuje za aktívnu, pokiaľ sa nepreukáže opak. Talianska vláda na pojednávaní uviedla, že údaj „premiestnená do Maďarska“, ktorý je v súčasnosti zapísaný v obchodnom registri, možno so spätnou účinnosťou zrušiť na základe žaloby o neplatnosť podanej spoločníkmi, ak by tento výmaz spoločnosti z registra bol založený na nezákonnom rozhodnutí. V tomto prípade by teda problém existencie alebo neexistencie spoločnosti VALE Costruzioni nevyhnutne zanikol.

42. Otázka položená spoločnosti VALE Építési sa týkala osobitne skutočností preukazujúcich vôľu spoločnosti VALE Costruzioni vykonať premenu. VALE Építési vo svojej odpovedi opakovane zdôraznila, že premena a premiestnenie sídla spoločnosti VALE Costruzioni do Maďarska sú založené na zámere skutočne a trvale vykonávať ekonomickú činnosť. VALE Építési tvrdí, že toto rozhodnutie, ktoré VALE Costruzioni náležitým spôsobom prijala dávno pred svojím výmazom z obchodného registra, svedčí o trvalom a výslovnom zámere spoločníkov, na ktorý nemá vplyv pomerne dlhé obdobie, ktoré uplynulo od výmazu spoločnosti VALE Costruzioni v Taliansku do podania návrhu na zápis spoločnosti VALE Építési v Maďarsku.

3. Posúdenie

43. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je možné analyzovať situáciu z dvoch rozdielnych hľadísk.

44. Na jednej strane VALE Costruzioni v zmysle talianskeho práva už neexistuje a premiestnenie uznané talianskym právom nemožno dosiahnuť, keďže spoločnosť už neexistuje. Vzniká však otázka, komu patria aktíva spoločnosti, najmä kapitál zaplatený na účely zápisu v Maďarsku, a kto zodpovedá za záväzky spoločnosti voči tretím osobám.²² Treba skúmať najmä povahu vzťahu medzi spoločníkmi vymazanej spoločnosti.

45. Na druhej strane VALE Építési ešte neexistuje ako právnická osoba podľa maďarského práva, keďže návrh na zápis tejto spoločnosti v Maďarsku bol zamietnutý. Táto vznikajúca spoločnosť však mala potrebnú procesnú spôsobilosť na to, aby mohla vystupovať ako účastník konania pred vnútroštátnym súdom, ako aj pred Súdnym dvorom.

21 — Je potrebné konštatovať, že talianske orgány v prejednávanom prípade zrejme nedodrжали tento chronologický postup.

22 — Táto otázka má mimoriadny význam v prípade, ak nedošlo k likvidácii spoločnosti. Podľa bodu 112 už citovaného rozsudku *Cartesio* Talianska republika nemohla vyžadovať likvidáciu ako predpoklad premiestnenia sídla spoločnosti spojeného so zmenou uplatniteľného práva.

46. Tieto dva aspekty môžu viesť k abstraktným diskusiám založeným na klasických teóriách týkajúcich sa existencie a povahy právnických osôb a osobitne zachovania ich identity v prípade premeny alebo právneho nástupníctva. Zastávam však názor, že na účely uplatňovania ustanovení práva Únie týkajúcich sa slobody usadiť sa by realita praktického ekonomického života mala mať väčší význam ako teoretické aspekty práva právnických osôb.

47. V tejto súvislosti by som chcel pripomenúť formuláciu, ktorú uviedol generálny advokát Darmon vo veci *Daily Mail and General Trust* v súvislosti s účelom práva usadiť sa, podľa ktorej usadiť sa „znamená začleniť sa do vnútroštátnej ekonomiky“ a „samotný pojem usadenie sa je zásadne ekonomický. Vždy si vyžaduje skutočný ekonomický vzťah.“²³ Okrem toho, ako konštatoval generálny advokát La Pergola vo veci *Centros*, „právo usadiť sa je nevyhnutné na realizáciu cieľov stanovených zmluvou [ES], ktorá sa zameriava na zabezpečenie slobody podnikania všetkým občanom Spoločenstva bez rozdielu prostredníctvom nástrojov poskytovaných vnútroštátnym právom tým, že im zaručuje možnosť začleniť sa do trhových mechanizmov,“ a „ide o ochranu príležitosti vykonávať ekonomickú činnosť a zároveň obchodnej slobody využívať nástroje stanovené na tento účel v právnych poriadkoch členských štátov.“²⁴

48. V prípade spoločnosti VALE Costruzioni ide o ekonomický subjekt založený spoločníkmi podľa talianskeho práva, o ich vzájomné záväzky, o aktíva spoločnosti a o cieľ spoločnosti spočívajúci v pokračovaní činnosti spoločnosti VALE Costruzioni v Maďarsku vo forme zodpovedajúcej spoločnosti založenej podľa maďarského práva. Aj keď tento subjekt stratil svoju právnu subjektivitu podľa talianskeho práva a jeho právny nástupca ešte nezískal právnu subjektivitu podľa maďarského práva, VALE Építési alebo jej spoločníci by mali mať možnosť odvolávať sa na slobodu usadiť sa v Maďarsku s cieľom pokračovať tam vo vykonávaní takej ekonomickej činnosti, aká je vymedzená v stanovách vymazanej spoločnosti a v stanovách vznikajúcej spoločnosti.

49. Tento aspekt týkajúci sa zámeru spoločníkov považujem za rozhodujúci v rámci analýzy uplatniteľnosti slobody usadiť sa.²⁵ Slobody usadiť sa sa nedovoľáva talianska spoločnosť, ktorá ako taká pravdepodobne neexistuje, ale môže znovu vzniknúť, ale vznikajúca maďarská spoločnosť a fyzické osoby, ktoré túto spoločnosť založili.

50. Za týchto okolností na účely uplatniteľnosti slobody usadiť sa nie je rozhodujúce, či VALE Costruzioni existovala aj po februári 2006 alebo či VALE Costruzioni predčasne zanikla z dôvodu prípadne nesprávneho zápisu do obchodného registra v Ríme. V každom prípade existujú fyzické osoby, ktoré sú štátnymi príslušníkmi členského štátu a ktoré vykonali slobodu usadiť sa v členskom štáte a ktoré ešte stále majú zámer vykonávať túto slobodu v inom členskom štáte. Táto situácia teda patrí buď do pôsobnosti článku 54 ZFEÚ, alebo do pôsobnosti článku 49 ZFEÚ.

51. Pokiaľ ide o uplatniteľnosť uvedených ustanovení Zmluvy o fungovaní EÚ, považujem za potrebné uviesť, že štátna príslušnosť spoločníkov by nemala mať rozhodujúci význam: ak ide o talianskych štátnych príslušníkov, cezhraničný prvok spočíva v premiestnení podniku do Maďarska, a aj keby išlo o maďarských štátnych príslušníkov, záver by bol rovnaký, keďže v tomto prípade by spoločníci premiestnili podnik z Talianska späť do svojej krajiny pôvodu.

23 — Pozri body 3 a 5 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Darmon vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok *Daily Mail and General Trust*, už citovaný.

24 — Pozri bod 20 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát La Pergola vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok *Centros*, už citovaný.

25 — Pripomínam, že stanovy spoločnosti VALE Építési boli schválené spoločníkmi čiastočne odlišnými od spoločníkov spoločnosti VALE Costruzioni.

52. Naproti tomu zachovanie právnej existencie prvej spoločnosti v okamihu právneho vzniku spoločnosti, ktorá sa má stať právnou nástupníčkou prvej spoločnosti, predstavuje ďalší aspekt týkajúci sa podmienok stanovených hostiteľským členským štátom na to, aby vznikajúcu spoločnosť bolo možné považovať za právneho nástupcu prvej spoločnosti. Talianska právna úprava a zodpovedajúce ustanovenia práva Únie²⁶ vychádzajú zo zásady, že právne nástupníctvo je možné iba v prípade, ak právny nástupca existuje skôr, ako právny predchodca stratí svoju právnu subjektivitu. Pôsobnosť tejto zásady je potrebné posúdiť v rámci tretej a štvrtej otázky.

E – O uplatniteľnosti slobody usadiť sa v prejednávanej veci (prvá a druhá otázka)

53. Mobilita spoločností v rámci jednotného trhu môže mať viaceré formy, ako je vytvorenie dcérskych spoločností alebo pobočiek, premiestnenie sídla alebo cezhraničné zlúčenie alebo splynutie. Problematika práva spoločností sa týka jednak slobody usadiť sa na úrovni primárneho práva a jednak konkrétnejších vykonávacích pravidiel na úrovni sekundárneho práva.

54. Je všeobecne známe, že harmonizácia právnych predpisov v tejto oblasti v Európskej únii ešte ani zďaleka nie je završená. Normotvorca Únie však už prijal právnu úpravu v konkrétnych oblastiach.

55. Nariadenie č. 2157/2001²⁷ napríklad stanovuje, že európska spoločnosť môže premiestniť svoje sídlo z jedného členského štátu do iného členského štátu so zachovaním svojej právnej subjektivity bez toho, aby takéto premiestnenie viedlo k vzniku novej právnickej osoby. Takéto premiestnenie však nevyhnutne zahŕňa zmenu vnútroštátneho práva uplatniteľného na túto spoločnosť. Nariadenie č. 1435/2003²⁸ tiež umožňuje takéto premiestnenie sídla európskeho družstva. Okrem toho smernica 2005/56 sa vzťahuje na situácie, keď sa spoločnosť zlúči so spoločnosťou založenou v inom členskom štáte.

56. Jav spočívajúci v premiestnení sídla teda právu Únie nie je cudzí. Možnosť stanovená vyššie uvedenými legislatívnymi aktmi prirodzene platí len pre typy spoločností, na ktoré sa tieto akty vzťahujú. Napriek tomu však táto možnosť existuje a prístup navrhnutý normotvorcom Únie je v týchto troch oblastiach pomerne koherentný.

57. Pokiaľ ide o premenu právnickej osoby založenej podľa jedného právneho poriadku na právnickú osobu založenú podľa iného právneho poriadku, okrem troch vyššie uvedených prípadov neexistuje právna úprava na úrovni Únie. V dôsledku toho za súčasného stavu práva Únie prináleží členským štátom, aby upravili pravidlá týkajúce sa takejto premeny. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že článok 293 ES ukladal členským štátom povinnosť v prípade potreby pristúpiť k vzájomným rokovaniam s cieľom zaručiť svojim štátnym príslušníkom vzájomné uznanie spoločností, zachovanie právnej subjektivity v prípade premiestnenia sídla z jedného členského štátu do iného členského štátu a možnosť zlúčenia spoločností, ktoré sa spravujú právom rôznych členských štátov. Článok 293 ES však bol zrušený Lisabonskou zmluvou, takže primárne právo už neupravuje možnosť uzavrieť dohody medzi členskými štátmi o vzájomnom uznávaní spoločností.

58. Napriek rôznym právnym ťažkostiam súvisiacim s právom spoločností, vnútroštátnymi daňovými predpismi a medzinárodným právom súkromným však práve Súdny dvor prostredníctvom svojich zásadných rozsudkov, ktoré umožnili cezhraničnú mobilitu spoločností, poskytol rozhodujúce podnety na rozvoj práva Únie v oblasti spoločností.

26 — Pozri článok 8 nariadenia č. 2157/2001, podľa ktorého sa výmaz z registra uskutoční až po novom zápise. Pozri tiež analogicky článok 13 smernice 2005/56.

27 — Pozri článok 8 uvedeného nariadenia.

28 — Pozri článok 7 uvedeného nariadenia.

59. Ustanovenia Zmluvy o fungovaní EÚ týkajúce sa slobody usadiť sa zaručujú právo usadiť sa v inom členskom štáte nielen štátnym príslušníkom Únie na základe článku 49 ZFEÚ, ale tiež spoločnostiam vymedzeným v článku 54 ZFEÚ. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora tieto ustanovenia majú najmä zaručiť zahraničným subjektom v hostiteľskom členskom štáte rovnaké zaobchádzanie ako s vnútroštátnymi subjektmi, ale tiež bránia akejkolvek prekážke usadenia sa štátneho príslušníka členského štátu alebo spoločnosti založenej v súlade s právnymi predpismi členského štátu v inom členskom štáte.²⁹

60. Členské štáty sú totiž povinné – najmä od vydania už citovaného rozsudku *Überseering* – uznať spoločnosti, ktoré boli platne založené podľa právnych predpisov ich členského štátu pôvodu, a to aj v prípade neexistencie konkrétneho prepojenia s týmto štátom. Len čo je subjekt platne založený, je oprávnený vykonávať slobodu usadiť sa v rámci Únie.³⁰

61. Táto mobilita zakotvená v judikatúre môže byť obmedzená vnútroštátnymi opatreniami, ktoré sú spôsobilé brániť alebo robiť menej príťažlivým výkon základných slobôd zaručených Zmluvou o založení EÚ. Takéto opatrenia sú však prípustné iba v prípade, ak spĺňajú štyri podmienky, konkrétne ak sa uplatňujú nediskriminačným spôsobom, sú odôvodnené naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu, sú vhodné na zabezpečenie dosiahnutia legitímneho cieľa, ktorý sledujú, a neprekračujú rámec toho, čo je na jeho dosiahnutie nevyhnutné.³¹

62. Uvedené obmedzenie vyplýva aj z pojmu zneužitie práva, ktorý členské štáty môžu spresniť a vykonať.³²

63. Nezávisle od veľmi širokého výkladu ustanovení týkajúcich sa slobody usadiť sa, ktorá predstavuje autonómny pojem práva Únie, ďalšie obmedzenie mobility spoločností vyplýva z pravidiel, podľa ktorých bola predmetná spoločnosť založená a ktorých význam zdôrazňuje Súdny dvor. Vo veci *Überseering* Súdny dvor zdôraznil, že podmienky premiestnenia sídla sa určujú podľa vnútroštátnych právnych predpisov, podľa ktorých bola táto spoločnosť založená.³³

64. V rozsudku *Cartesio* Súdny dvor tiež rozhodol, že „členský štát má teda možnosť definovať tak väzbu, ktorá sa vyžaduje od spoločnosti na to, aby mohla byť považovaná za založenú podľa jeho vnútroštátneho práva, a preto bola oprávnená využiť právo usadiť sa, ako aj väzbu vyžadovanú na zachovanie tohto postavenia neskôr. Táto možnosť voľby zahŕňa možnosť pre tento členský štát, aby neumožnil spoločnosti, na ktorú sa vzťahuje jeho vnútroštátne právo, zachovať si toto postavenie, keď sa tá chce zreorganizovať v inom členskom štáte premiestnením svojho sídla na územie posledného uvedeného štátu, prerušiac tak väzbu, ktorú stanovuje vnútroštátne právo členského štátu, kde bola spoločnosť založená.“³⁴

65. To sa však týka situácie, v ktorej nedochádza k nijakej zmene uplatniteľného práva. Ako však Súdny dvor tiež zdôraznil v rozsudku *Cartesio*, prípad premiestnenia sídla spoločnosti založenej podľa práva členského štátu do iného členského štátu bez zmeny práva, ktoré sa na ňu vzťahuje, musí byť odlíšený od prípadu, keď ide o premiestnenie spoločnosti založenej v jednom členskom štáte do iného členského štátu so zmenou vnútroštátneho práva, ktoré sa na ňu vzťahuje, pričom v takom prípade sa spoločnosť zmení na formu spoločnosti upravenú vnútroštátnym právom členského štátu, do ktorého

29 — Pozri v tomto zmysle najmä rozsudok *Daily Mail and General Trust*, už citovaný, body 15 a 16.

30 — Už citované rozsudky *Centros*, bod 26; *Überseering*, bod 95, a *Inspire Art*, bod 137.

31 — Pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júna 2009, *Komisija/Rakúsko*, C-564/07, bod 31 a citovanú judikatúru.

32 — Pozri rozsudky z 12. septembra 2006, *Cadbury Schweppes a Cadbury Schweppes Overseas*, C-196/04, Zb. s. I-7995, bod 51 a citovanú judikatúru; *Centros*, už citovaný, bod 24, a *Inspire Art*, už citovaný, bod 136.

33 — Rozsudok *Überseering*, už citovaný, bod 70.

34 — Rozsudok *Cartesio*, už citovaný, bod 110.

sa premiestnila.³⁵ V tomto poslednom uvedenom prípade možnosť uvedená v rozsudku Cartesio najmä nemôže odôvodniť to, aby členský štát založenia tým, že uloží povinnosť zrušiť a zlikvidovať spoločnosť, zabránil tejto spoločnosti premeniť sa na spoločnosť podľa vnútroštátneho práva iného členského štátu, pokiaľ to toto právo dovoľuje.³⁶

66. Z toho vyplýva, že zmena uplatniteľného práva má nevyhnutne vplyv na uplatniteľnosť slobody usadiť sa.

67. Naproti tomu, pokiaľ ide o hostiteľský členský štát, je potrebné poukázať na rozhodnutie v rozsudku SEVIC Systems týkajúce sa diskriminačného odmietnutia zápisu cezhraničnej fúzie napriek tomu, že vnútroštátne predpisy stanovovali možnosť zápisu vnútroštátnych fúzií. Podľa Súdneho dvora „do pôsobnosti slobody usadiť sa patria všetky opatrenia, ktoré umožňujú alebo aspoň uľahčujú prístup do iného členského štátu, ako je štát usadenia sa, a výkon hospodárskej činnosti v tomto štáte tým, že umožňujú dotknutým hospodárskym subjektom reálnu účasť na hospodárskom živote tohto členského štátu za rovnakých podmienok, aké sa uplatňujú na vnútroštátne hospodárske subjekty.“³⁷

68. Ako zdôrazňuje Dozorný orgán EZVO, je potrebné priznať spoločnostiam v rámci jednotného trhu možnosť slobodne si zvoliť právnu úpravu spoločností, ktorá sa na ne vzťahuje. Takáto sloboda výberu by umožnila spoločnostiam vybrať si najpriaznivejšie hospodárske podmienky a najvýhodnejšiu právnu úpravu spoločností.³⁸ Spoločnosti totiž vo všeobecnosti chcú premiestniť svoje sídlo do iného členského štátu s cieľom získať lepší prístup k financovaniu a zníženiu nákladov. Okrem toho je možné, že väčšina činností spoločnosti sa v budúcnosti bude realizovať v inom členskom štáte. Cezhraničné opätovné založenie spoločnosti spojené so zmenou uplatniteľného práva teda predstavuje osobitný spôsob výkonu slobody usadiť sa porovnateľný s cezhraničným zlúčením alebo splynutím. Takéto opätovné založenie teda patrí k hospodárskym činnostiam, v prípade ktorých sú členské štáty povinné dodržiavať slobodu usadiť sa stanovenú v článku 49 ZFEÚ.

69. Vzhľadom na to, čo bolo uvedené vyššie, je potrebné konštatovať, že články Zmluvy o fungovaní EÚ týkajúce sa slobody usadiť sa sa vzťahujú na cezhraničné opätovné založenie spoločnosti, ktoré má za následok zmenu uplatniteľného práva, premiestnenie sídla a založenie spoločnosti podľa práva hostiteľského členského štátu, ktorá preberá práva a povinnosti uvedenej spoločnosti ako právna nástupkyňa. Prináleží vnútroštátnemu súdu posúdiť, či sú predmetné vnútroštátne ustanovenia a postupy spôsobilé obmedziť uvedenú základnú slobodu, pričom podľa môjho názoru túto slobodu zrejme obmedzujú.

F – O obmedzeniach a ich odôvodnení (tretia a štvrtá otázka)

70. Súdny dvor v bode 112 rozsudku Cartesio konštatoval, že premena spoločnosti na spoločnosť podľa práva iného členského štátu je možná, „pokiaľ to toto právo dovoľuje.“³⁹ Podľa môjho názoru je zrejmé, že Súdny dvor spojením „toto právo“ myslí právo hostiteľského členského štátu. Je možné vykladať tento rozsudok v tom zmysle, že hostiteľský členský štát by mohol svojvoľne buď zakázať, alebo povoliť postup, pri ktorom dochádza k zmene sídla kapitálovej spoločnosti a uplatniteľného práva? Podľa môjho názoru to nie je možné.

35 — Tamže, bod 111.

36 — Tamže, bod 112.

37 — Rozsudok SEVIC Systems, už citovaný, bod 18.

38 — Pozri v tomto zmysle Impact assessment on the Directive on the cross-border transfer of registered office (Štúdia dopadu smernice o cezhraničnom premiestnení sídla spoločnosti) [SEC(2007) 1707, s. 11].

39 — Rozsudok Cartesio, už citovaný, bod 112.

71. V tejto súvislosti by som chcel pripomenúť, že v predmetnom prípade dochádza – v cezhraničnej situácii – ku kombinácii prvkov dvoch postupov, ktoré sú na vnútroštátnej úrovni podľa maďarského práva dovolené a uznané: premiestnenie spoločnosti a premena spoločnosti na inú spoločnosť formou univerzálneho právneho nástupníctva medzi týmito dvoma subjektmi. Maďarská právna úprava výslovne pripúšťa, aby v rámci jedného úkonu došlo k premiestneniu aj k premene.⁴⁰

72. Domnievam sa, že zásada zákazu diskriminácie – tak, ako ju Súdny dvor uplatnil v už citovanom rozsudku SEVIC Systems – si vyžaduje, aby hostiteľský členský štát v zásade dovolil cezhraničné opätovné založenie spoločnosti.

73. Hostiteľský štát síce môže uložiť spoločnosti povinnosť splniť všetky podmienky, ktoré sa podľa vnútroštátneho práva vzťahujú na porovnateľné situácie. Nemôže však uplatňovať vnútroštátne predpisy, ktoré sú spôsobilé zabrániť cezhraničnému opätovnému založeniu, iba z dôvodu, že vo vnútroštátnom práve spoločností takýto cezhraničný postup nie je upravený. Platí to osobitne pre prekážky vyplývajúce z podmienok zápisu údajov do príslušného vnútroštátneho registra. V bode 30 uvedeného rozsudku SEVIC Systems Súdny dvor rozhodol, že skutočnosť, že v členskom štáte sa vo všeobecnosti zamieta zápis o fúzii spoločnosti so sídlom v tomto štáte so spoločnosťou sídliacou v inom členskom štáte do obchodného registra, výsledne bráni cezhraničným fúziám aj vtedy, ak záujmy súvisiace s nevyhnutnými dôvodmi všeobecného záujmu, ako je ochrana záujmov veriteľov, menšinových akcionárov a zamestnancov, ako aj zabezpečenie účinnosti daňových kontrol a poctivosti v obchodnom styku, nie sú ohrozené. Takáto právna úprava v každom prípade presahuje mieru potrebnú na dosiahnutie sledovaných cieľov týkajúcich sa ochrany uvedených záujmov.

74. Preto je podľa môjho názoru potrebné vykladať podmienku uvedenú v bode 112 už citovaného rozsudku Cartesio v tom zmysle, že hostiteľský štát mal v prípade, ktorý je predmetom konania vo veci samej, možnosť uplatniť vnútroštátne predpisy týkajúce sa založenia a premeny spoločnosti s ručením obmedzeným a tým uložiť spoločnosti VALE Építési povinnosti, ktoré v takýchto prípadoch stanovuje jeho vnútroštátne právo.

75. VALE Építési je teda povinná splniť všetky podmienky, ktoré vnútroštátne predpisy ukladajú spoločnosti s ručením obmedzeným a ktoré sa týkajú napríklad základného imania, spoločníkov a obsahu stanov. Okrem toho hostiteľský členský štát môže na účely overenia prevodu aktív a pasív na novú spoločnosť vyžadovať účtovnú kontinuitu medzi spoločnosťami a vyžadovať, aby počiatočná súvaha zakladanej spoločnosti zodpovedala konečnej súvahe spoločnosti, ktorá je jej právnou predchodkyňou. Rovnako sa domnievam, že uvedený členský štát môže žiadať, aby aktíva a pasíva spoločnosti boli ocenené a overené audítorom, s cieľom zabezpečiť dodržanie pravidiel týkajúcich sa základného imania.

76. Okrem toho – rovnako ako Komisia – sa domnievam, že členský štát môže tiež uplatniť na cezhraničné situácie osobitné pravidlá, pokiaľ to je odôvodnené osobitosťou týchto situácií a za predpokladu, že tieto pravidlá nie sú diskriminačné ani neprimerané. Keď sa teda podľa vnútroštátneho práva možno odvolávať na údaje zapísané v obchodnom registri voči tretím osobám, ktoré konajú v dobrej viere, a tieto údaje majú konštitutívny účinok, pričom zakladajú objektívnu zodpovednosť štátu v prípade nesprávnosti, nie je potrebné uplatňovať tieto zásady na údaje pochádzajúce od úradov z iných členských štátov, ktorých správnosť hostiteľský členský štát nemôže overiť.

40 — § 57 zákona o zápise spoločností.

77. Základnou otázkou teda je, či vznikajúca spoločnosť môže vyžadovať, aby spoločnosť z iného členského štátu bola uvedená ako jej právna predchodkyňa. Domnievam sa, že na túto otázku treba odpovedať kladne, pokiaľ je uvedená spoločnosť schopná preukázať, že právne predpisy členského štátu pôvodu dovoľovali právne nástupníctvo. Podľa môjho názoru sa totiž prevod aktív z pôvodnej spoločnosti na vznikajúcu spoločnosť môže uskutočniť len podľa právneho poriadku členského štátu pôvodu.

78. Naproti tomu, pokiaľ ide o pohľadávky a iné záväzky pôvodnej spoločnosti, stotožňujem sa s názorom Dozorného orgánu EZVO, podľa ktorého uvedenie právneho nástupníctva v maďarskom obchodnom registri môže chrániť veriteľov, keďže rozsudok Cartesio, už citovaný, umožnil „zmiznutie“ spoločnosti z členského štátu bez likvidácie. Vnútroštátne právo hostiteľského štátu musí umožniť spoločnosti dať najavo, že je právnu nástupkyňou inej spoločnosti, čo znamená, že vznikajúca spoločnosť preberá všetky práva a povinnosti spoločnosti, ktorá je jej právnu predchodkyňou.⁴¹

79. Takýto univerzálny prevod však nie je možný, ak pôvodná spoločnosť v okamihu zápisu nástupníckej spoločnosti už stratila svoju právnu subjektivitu. V tomto prípade by nositeľom práv a povinností pôvodnej spoločnosti bola buď faktická spoločnosť bez právnej subjektivity, alebo by nositeľmi týchto práv a povinností boli spoločníci, a to spoločne alebo jednotlivo. V takomto prípade neprichádza do úvahy univerzálne právne nástupníctvo medzi týmito dvoma spoločnosťami. Podľa môjho názoru z toho v prejednávanej veci vyplýva, že maďarské orgány nie sú povinné uznať spoločnosť VALE Építési ako právnu nástupkyňu spoločnosti VALE Costruzioni, pokiaľ najprv nedôjde k zrušeniu výmazu spoločnosti VALE Costruzioni z obchodného registra v Taliansku.

VI – Návrh

80. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor na prejudiciálne otázky, ktoré položil Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróság, odpovedal takto:

1. Články 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ sa vzťahujú na prípad „cezhraničného opätovného založenia spoločnosti“, čiže na prípad, keď spoločnosť založená v členskom štáte (členský štát pôvodu) premiestni svoje sídlo do iného členského štátu (hostiteľský členský štát) a je zároveň – z tohto dôvodu – vymazaná z obchodného registra členského štátu pôvodu, akcionári spoločnosti schvália zakladateľský akt novej spoločnosti spísaný v súlade s právom hostiteľského členského štátu a táto spoločnosť navrhne svoj zápis do obchodného registra hostiteľského členského štátu v súlade s právom tohto štátu.
2. Články 49 ZFEÚ a 54 ZFEÚ bránia právnej úprave alebo praxi hostiteľského členského štátu, ktorá odopiera spoločnosti riadne založenej podľa práva iného členského štátu pôvodu právo premiestniť svoje sídlo do hostiteľského štátu a pokračovať tam vo svojej činnosti vo forme spoločnosti založenej podľa práva tohto štátu, ibaže sa toto obmedzenie uplatňuje nediskriminačným spôsobom, je odôvodnené naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu, je vhodné na zabezpečenie dosiahnutia cieľa, ktorý sleduje, a neprekračuje rámec toho, čo je na jeho dosiahnutie nevyhnutné.
3. V prípade cezhraničného opätovného založenia spoločnosti je dotknutá spoločnosť povinná vo svojom návrhu na zápis hodnovernými prostriedkami a na základe osvedčených dokladov preukázať, že spoločnosť založenú v inom členskom štáte je potrebné považovať za jej právnu predchodkyňu. Skutočnosť, že spoločnosť požiada o zápis tejto právnej predchodkyne do obchodného registra hostiteľského členského štátu, ako taká nepredstavuje náležitý dôvod na zamietnutie jej návrhu na zápis do obchodného registra.

41 — Pokiaľ ide o účinky takého vyhlásenia v daňovej oblasti, pri ich posúdení je potrebné vziať do úvahy jednak predchádzanie zneužitiu práva a jednak judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa daňových prekážok slobody usadiť sa.

4. V prípade cezhraničného opätovného založenia spoločnosti členské štáty môžu stanoviť povinné uplatnenie vnútroštátnych predpisov práva spoločností týkajúcich sa premiestnenia sídla a vnútroštátnych premien, pokiaľ sa tieto predpisy uplatňujú nediskriminačným spôsobom, sú odôvodnené naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu, sú vhodné na zabezpečenie dosiahnutia cieľa, ktorý sledujú, a neprekračujú rámec toho, čo je na jeho dosiahnutie nevyhnutné. Členské štáty však môžu tiež stanoviť povinné uplatnenie osobitných ustanovení na cezhraničné situácie, pokiaľ tieto ustanovenia nezaťažujú spoločnosti, ktoré chcú vykonať svoju slobodu usadiť sa, vo väčšej miere ako v prípade premiestnenia sídla alebo premeny vnútroštátnej povahy.